

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredni dnevi in prazniki, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 199.

V Ljubljani, v soboto 31. avgusta 1889.

Letnik XVII.

Na ruski meji.

Vše tri leta se poročajo z malimi prestanki iz Galicije od ruske meje vesti, ki gotovo ne utrjujejo vere med občinstvom v stalni mir, da bi zopet nádejo vzbujale za koristna podjetja in oživile tožne narodno-gospodarske razmere. Od onega trenutja, ko so dospela prva izvestja o zbiranju ruske vojske na avstro-nemški meji, do današnjega dne se vedno zopet ponavljajo ista, ki navdajajo vsacega s slutnjami, ne ravno prijetnimi, in so v dokaz, da se politični položaj za las ni predrugačil. Kakor v začaranem kolotoču suče se politika evropskih držav vedno na enem mestu, ne more ni naprej, ni nazaj ukreniti na drugi tir, toda najlepši obeti, najlepše besede odličnih državnikov, najkrasnejše izjave ne mogó odstraniti one móre, ki tlači neprestano skoro ves naš del sveta.

Po daljšem prestanku postajajo vesti iz Galicije od ruskih mej zopet jako zanimljive. Takó uradni gališki list „Gazeta Lwowska“ priznava, da se na ruskih mejah v poslednjem času dogajajo zopet reči, ki zaslužijo največjo pozornost. Vrh tega pa skoro vsak dan oznanja brzoglav, da so v tem ali onem pomejnem mestu priprli človeka, kojega so zasačili pri vohunstvu, in da so pri njem našli načrte in narise galiških tvrđjav. V tem oziru je osebito karakteristična vèst drugih lvovskih listov, koji poročajo, da jo je avstrijski častnik imenom Ladislav Ozierkiewicz popihal od svojega polka iz Lvova na Rusko in da je vzel seboj važne vojaške listine. Preiskave stanovanj in oseb, ki so na sumu, da so v dotiki z vohuni in ruskimi agenti, so zdaj po nekaterih galiških mestih na dnevnem redu. Nedavno so priprli grško-katoliškega župnika Kuziowa v Dydyjovem, ker je imel na stanovanju dve hčeri ruskega generala, bivačji v Galiciji. Obe te hčeri zaprli so vže prej in se bodele morali zagovarjati v Lvovu pred sodiščem. Sploh je pravi lov na ruske vohune v Galiciji, in ta okoliščina najboljše označuje odnošaje med Avstrijo in Rusko.

Uradni lvovski list, kateri smo navedli, osebito opozarja na novo organizacijo ruske pomejne straže. Do nedavnega časa bila je podrejena ta straža, kakor je to v družih državah, področju ministra financ. Da pa bi bilo možó uporabiti to mejno stražo tudi v vojskine namene, podrejena je v poslednji dóbi vojnemu ministerstvu, vsled česar je tudi povsem vojaško vrejena in torej številno pomnožena. Ob celi ruski meji razprostira se zdaj nepregledni voj pomejnih stražarjev, razdeljeni so v brigade, za poveljnike imajo vojaške častnike in stoprav v drugi vrsti so podrejeni visokim finančnim uradnikom. Vsaka taka brigada broji 1500 do 2000 mož in prideljena ji je škadrna kozakov. To moštvo pozná vsak kót na meji in je v to odločeno, da bode v slučajih vojne za predvoj napredujoče armade. Izvestje uradnega lvovskega lista konečno trdi, da je mreža pomejnih ruskih straž tako gosta, da je na jednom kilometru pomejnega okoliša 7 do 8 straž in da bode to število skoro še pomnoženo. V južno-ruskih pristaniščih pa je neumorna delavnost gledé oboroževanja in opremljenja vojnih ladij, a tudi na Kavkazu se pomnožuje vojska. V Carjigradu vse te priprave bajé pisano gledajo in se pripravljajo za vse slučaje.

Te vesti so gotovo verodostojne, ker prihajajo naravnost iz uradnega vira. Rusko-avstrijska meja zopet náse obrača pozornost, in dvojbe ni, da znamo v prihodnjih dneh povodom velikih vojaških vaj biti iznenadeni iz Galicije še z zanimljivejšimi poročili, ki kakor strupena rosa uničujejo in pokončavajo setev vsega koristnega upanja v stalen mir!

K občnemu zboru „učiteljskega društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam“.

(Izvirni dopis.)

Mnogokrat se je že pisalo in obravnavalo pri učiteljskih skupščinah, kako naj bi si učitelji poma-

gali do večje veljave in večjega spoštovanja, toda to je ostalo večinoma le na papirji ali golo besedičenje, in do tega še sedaj nismo prišli in ne bomo dotlej, dokler ne pokažemo svetu, da nam je v resnici na tem kaj ležeče. Pomagajmo si sami in pomagali nam bodo drugi! Veliko je faktorjev, ki izpodkopljujejo veljavo in spoštovanje učiteljskega stanú, a glavni vzrok vseh vzrokov je vendarle ta, da slabi materialni stan primora marsikaterega učitelja tu pa tam iskati denarne pomoči v kakej sili pri občanih, s čemur je prvi temelj spoštovanja izpodkopan. Kdo je dandanes tak, da stori na tihem dobro, in kdo pa je, ki bi molčal, ako ga je kateri izmed učiteljstva na posodo prosil? Čestokrat vé že prvo nedeljo polovica fare, da je učitelj tega ali tega na posodo prosil, ali da je tema ali temu dolžan, in opoludne pri obedu vé že vsaka družina in tako tudi vsak otrok, da je učitelj beraški; ob tla je veljava in spoštovanje.

Kako bi se dalo temu v okom priti? Kdo naj bi učiteljem pomagal v denarnih zadregah? Učitelji naj si stvarijo zavod, pri katerem bi v sili imeli kredita, recimo od 50—200 goldinarjev. Mnogokrat so okoliščine take, da si učitelj ne more drugače pomagati, nego da si večjo denarno svoto preskrbi, naj velja, kar hoče. Tako je, recimo, pri selitvi, o času bolezni itd., in čestokrat se zgodi, da pride učitelj pri takih okoliščinah oderuhu v roke, iz katerih se po več let izkopati ne more, ter je pri tem ne le zaničevan, temveč pogostokrat s svojo obitelji v revščino zakopan, dokler je živ. Svota od 50—100 gld. v majhnih obrokih nazaj plačevana rešila bi mu bila čast, spoštovanje in vse revščine, ko bi bil imel priložnost, izposoditi si o pravem času in pri poštenem zavodu.

Učiteljsko vdovsko društvo ima že sedaj precéj denarja na razpolago, in ako pristopimo vsi ali vsaj večinoma vsi učitelji in učiteljice na Kranjskem, spodnjem Štajerskem, Koroškem in Primorskem, imelo ga bode še več. Ali bi ne bilo potem mogoče, da bi to društvo učiteljem posojevalo denar

LISTEK.

Pismo z Dobrne.

Dné 26. avgusta.

Dragi Alberte!

Ne tožim sicer zavoljo Tvoje odsotnosti, vendar zatajiti ne morem, da brez Tebe bivajoč čutim neko praznino in se potapljam v refleksije ter bom izgubil še ono malo „fičfiričke“ rutine, kojoj sem se privadil pri Tebi.

V Svojem listu izrazil si željo, naj bi Ti iz moje začasne domovine pisal, kolikor mi je največ možno. Toda znaj: odkar si zapustil prijazno dolinico topliško, večinoma sem sam svoj tovariš. Še-le dné 15. t. m. sem zašel zopet med svétino.

Na Veliko Gospojnico bila je tukaj domača svečanost. Predniki pridnega ljudstva ovokrajnega so si namreč kot posebno zavetnico izbrali preblazeno Devico Marijo. Slika, ki si jo onokrat itak dobro ogledal, slika za velikim oltarjem predstavlja blaženo smrt in sledeče plačilo Matere Vzveličarjeve in naše. Ali o velikih praznikih podoba spuščajo raz zid za oltar, da je človeško okó ne vidi, pač pa v okénjaku, ki ga obično zakriva rečena slika,

opaziš kip ali, če latinski izraz bolje razumiš, statuvo.

V predvečer svetka razlegalo se je po okolici pokažanje topičev; isto tako sledečega jutra in med veliko službo božjo. Ta se je ob poludesetj uri začela s slovesnim obhodom kakor na Telovo. Ti znaš dobro, da je slovenski narod pobožen in moralen; tudi lahko zapopadeš, kako da bogoljublje v kaosu pokvarjenosti svetá globoko dojmljve človeka, sega mu v srce.

Verno ljudstvo se je pri svetem opravilu in izven istega obnašalo vzorno, vzgledno. Svétina se je razila domú mirnim načinom. Ni bilo pijančevanja, nisi slišal vpitja, nisi videl razgrajanja, kakor se to ob takih slučajih žalibog pripeča marsikje. Ti poznaš mojo ozbilnost, resnóbnost. In če bi vendar-le Te napadala skušnjava, da dvoumiš o mojem izreku, naj Ti dostavim še drugi vzgled.

Bilo je dné 11. avgusta, torej le nekoliko dni po Tvojem odhodu iz toplic. Ne vé, da li si ob svojem bivanju obiskal jedino tukajšnje cerkvopodružnico, posvečeno svetemu Nikolaju. Kakor berem v knjižici, ki jo je spisal velečastiti gospod župnik v Rožnidolini, to je deželna vlada z odlokom dné 22. marca 1787 zapovedala, naj bi se imenovana cerkva porušila. Ta manija, ki je podirala

cerkve, Ti je itak poznata iz zgodovine. Jaz Ti naj iz spisa naznamim, da so cerkvico obvarovale ženske. Pripoveda se namreč, da so one z vilami, z burkljami itd. branile poslopje, ko je pl. Jakomini — pozneje je iz Savla postal Pavel — s četo vojakov obdan prišel isto oropat cerkvenega značaja. In četovodja opazivši oborožene ženske je bajé vojakom zaukazal odhod, češ, da se z ženskami ne bodo bojevali. Takratni župnik dobrnski, ki ni maral izročiti cerkvenih ključev, je sledečega dne služil pri sv. Nikolaju zahvalno sv. mašo; a po pravdi, ki jo je imel z deželno vlado, je priboril obstanek cerkvi-podružnici, kakor pričajo dotične v farnem arhivu shranjene listine.

Predaleč sem zabredel. Naj se povrnem k stvari. Nameraval sem Ti povedati, da je v cerkvi sv. Nikolaja stranski oltar sv. Lovrenciju posvečen. Tukaj se je v nedeljo dné 11. avgusta vršila pozna služba božja. (Sedaj pride, kar hočem naglasiti.) Po svetem opravilu so se verniki razšli, kakor sicer ob navadnih nedeljah. Popoludne so pa večernice — krščanski nauk, litanije, blagoslov — opravljali samo v farnej cerkvi. Nam topličarjem, ki smo se nabrali od raznih vetrov, se je opisani način praznovanja zeló dopadal, ker se je od kraja do konca vršilo vse mirno in svetosti dneva primerno, izbornó

proti takim obrestim, kakor ga kje drugje dobi? Pa že slišim nekatere kričati: A ta bi bila dobra, učiteljsko premoženje bi bilo na ta način v letu dnij prah in pepel, kaj pa bi ostalo vdovam in sirotam?! Pa počakajte, temu ni tako! Se vé, ko bi se denar posojeval meni nič tebi nič samo na dolžna pisma, gotovo bi imelo društvo kmalu polno omaro dolžnih listov mestu denarjev, a temu bi se dalo po mojem mnenju tako-le v okom priti: Vsak društvenik, ki bi iskal posojila pri društvu, moral bi vsak mesec vložiti eden goldinar za varščino, kadar bi imel n. pr. 25—50 gld. vloženega, imel bi kredita za 50—100 gld., ako bi dobil dva poroka med učiteljstvom; ako pa bi ne imel in ne hotel porokov med učiteljstvom iskati, moral bi svoje življenje zavarovati in dotično polico zastaviti. Obroke v vrnitev posojila in zavarovalnine pa naj bi pri davkarijah pri mesečni plači vračunili in društvu odposlali, v kar bi slavno c. kr. finančno vodstvo ali ministerstvo gotovo privolilo.

V vsakem okraji naj bi bila dva poverjenika, izmed katerih bi jednega volila učiteljska skupščina dotičnega okraja, in drugega vsakoletni občni zbor društva. Ta dva poverjenika imela bi nalog, društvu poročati: Je li prosilec posojila potreben, mu je li zaupati, in ali je njegovo gospodarstvo tako, da se pri normalnih razmerah ni bati pogube, in ali ni prosilec udan takim strastem, ki gospodarstvo izpodkopujejo itd. Pri tako vrejenem poslovanju bi po mojih mislih društvo ne bilo v nevarnosti pogube.

Slavni zbor naj blagovoli delovanje društva v pomoč učiteljem, vdovam in njihovim sirotam razširiti s tem, da bodo stari in onemogli učitelji dobivali za časa življenja pokojnino (Leibrente), stalno nameščeni društveniki po potrebi posojila, in vdove ter sirote pokojnino in vzgojevalno podporo. Gotovo bode to vse učiteljstvo nagnilo pristopiti k društvu, jedne iz koristi, druge iz kolegijalnosti in slednje iz potrebe.

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. avgusta.

Notranje dežele.

O programu hrvatsko-narodnega kluba *dalmatinskega* deželnega zbora piše „Pesti Napló“: Avstrija se ne more ustavljati izročitvi Dalmacije; ona je samo v faktični, a ne pravni posesti. Res je sicer, dalmatinski rodoljubje se nečejo ločiti od Avstrije, da bi padli v naročje Ogerske, toda svetujemo jim, naj računajo s položajem. Svoj namen morejo doseči, če si poiščejo zaveznike in ako ne bodo rovali zoper Ogersko.

„Agr. Ztg.“ je izvedla, da bo prvi predmet posvetovanja v *hrvatskem* saboru poročilo regnikolarne deputacije. Potem se bo razpravljalo proračun pro 1890, konečno pa postavni načrt o odkupu regalnih pravic, vodnega prava in kazenskih posledicah. Zasedanje bo trajalo do Božiča.

Državno finančno ministerstvo objavlja izkaz o *bosansko-ercegovski* železnicah, ki znašajo 446 kilometrov, proga Sarajevo-Mostar z 69 kilometri se pa še gradi. Vse te železnice so se zgradile večinoma s skupnimi aktivni obeh dežel, ki morate s svojimi dohodki pokrivati glavnicu in obresti. Dosedaj se je na ta način plačalo 1.471.000 gold.

Proga Doboj-Siminhan se je popolnoma iz deželnih sredstev izgotovila, in sicer se je 500.000 gold. v gotovem izplačalo, eden milijon goldinarjev se je pa pod jamstvom cele države v ta namen izposodilo: polovica tega milijona je že poravnana. — Naš ubogi Dolenjec pač opravičeno sme izdihniti: Srečni Bošnjaki!

Vnanje države.

Iz *srbskega* vira se javlja sodba o znani *bolgarski* okrožnici: To naznanilo napravlja vtis, da hoče bolgarska vlada s sumničenjem Srbije odvrniti javno pozornost od svojega oboroževanja. Sploh so pa trditve okrožnice izmišljene. Srbska vladna glasila niso nikdar žalila bolgarskega kneza, vlade ali naroda. Zadnji čas so marveč odločno naglašala solidarnost balkanskih narodov. Pojasnila o patronih in Berdanovih puškah so sicer na eni strani vzbudila zadovoljnost, na drugi strani pa sumnjo, ker je oboroževanje Bolgarije v zvezi z jako čudnim postopanjem bolgarskih krogov.

Ruski veliki knez prestolonaslednik bo dne 14. septembra iz Kodanja k nemškimi vojaškimi vajam odpotoval. Spremljala ga bodeta pri tem generala Mussin-Puškin in baron Frederiks. — „Novosti“ se bojé, da bo vsled potovanja nemškega cesarja v Alzacijo-Loreno nastala napetost mej Nemčijo in Francijo še večja. Cesar Viljem bi za to ne bil smel izvoliti dóbe, v kateri je vsakdo pričakoval sestanke, koji bi mogli Evropo prepričati o miroljubnosti Nemčije in o tem, da ni vojskine nevarnosti.

V svojem znanem volilnem pozivu do *francoskih* volilcev obeta Boulanger prevrat vsega obstoječega. K sreči so Boulanger, Rochefort in drugovi večji v besedi nego v dejanju. Ta poziv bo marsikaterega volilca preplašil, ker se bo bal popolnega prevrata. Poleg tega pa tudi boulangistiški kandidati ne vzbujajo posebnega zaupanja. Rochefort je bil vedno nevaren rovar, ki je s svojimi strastnimi članki mnogo pripomogel k izgredom komune. Poleg njega se priporočajo tudi komunardi Granger (vodja blankistov), May, Giron in Planteau. Več načelnikov razpuščene lige patrijotov je tudi v dotičnem seznamu, takó Jaquet, provzročitelj oboroženja lige, in Richard, generalni tajnik. Laguerre, Turquet, Laisant so nevarni hlepivci. Naquet je pa oče znani postavi o ločitvi zakona. Pariški kandidatni seznam dokazuje, da boulangisti niso nič boljši mimo sedaj vladajočih republikancev. Može, kot Nicot in Laur („France“). Terrail, vodja „Co-carde“ in drugi časnikariji v boulangistiških vrstah so se dosedaj vedno odlikovali le s hujskanjem zoper Nemčijo. Ko bi prišli Boulanger in tovariši na krmilo, gotovo je, da bi bila vojska z Nemčijo skoraj neizogibna.

Zasedanje *angleškega* parlamenta se je včeraj zaključilo. — Štrajk londonskih delavcev se je razširil tudi med tiskarje. Dvatisoč črkostavcev je že odpovedalo službo, zahtevajoč zboljšanje plače. Ravnateljstvo ladijetersarske družbe je odklonilo zahteve štrajkovcev, vsled česar se bo štrajk še bolj povečal. Bati se je velikih neredov.

Danes teden je bil praznik sv. Oranza, ki se v Lecce-ju vsako leto praznuje s slovesnim sprevedom. Letos ta dan je bil, kakor znano, v napominanem mestu *italijanski* kralj. Spreved se je pomikal mimo prefekturo, narod je pričakoval, da se bo kralj pri oknu vdeležil spreveda, tisočere oči so bile obrnjene v prefekturo, toda kralja ni bilo. To je mej tamošnjim prebivalstvom vzbudilo veliko nevoljo. Celó liberalni in vladi naklonjeni listi, kot „Riforma“, „Corriere di Napoli“ i. dr. očitajo prefektu, da bi bil moral vse odstraniti, kar bi moglo kaliti veselje meščanov vsled kraljeve prisotnosti, ter se izogniti vsemu, kar bi morda vzbudilo nezadovoljnost in dvoumnost. Če listi te smeri tako

govoré, potem je jasno, da je bila razburjenost narodova velika.

„Daily News“ poroča iz Tiflisa: V *Armeniji* vlada grozna anarhija. Častniki turškega četrtega vojnega kora so nezadovoljni. Mnogo jih je prestavljenih v evropske posadke, ker so sumni, da so jih Rusi podkupili. Mnogo mohamedancev se izseljuje, ker jih vlada ne more braniti zoper Kurde in se bojé, da bo Armenija v kratkem postala ruska.

Dnevne novice.

(Poziv.) Gospod deželni predsednik je izdal na slednji poziv: Zadnji čas so elementarne nezgode razne dele kranjske dežele zadele. V okraji ljubljanske okolice je bilo po toči, še bolj pa vsled utrganih oblakov in navstalih povodenj mnogo škode provzročene pri poljskih pridelkih, na poslopih in občilih. Posebno hudo prizadete so planjave ljubljanskega barja, besniška, reška, želimeljska, račenska in išenska dolina, ter se ceni cela škoda na 200.000 gl. Dne 20. t. m. je v Godešicah, političnega okraja kranjskega, navstal požar, ki je s pomočjo silnega viharja v kratkem času ugonobil 27 predmetov. Škoda, ki znaša 22.000 gold. in je od teh le delni znesek 8970 gld. zavarovan, zadela je nesrečneže tem občutljiveje, ker je bil še-le pred dvema letoma velik požar v Godešicah. Istotako je precejšen požar dne 26. t. l. v Goričah, eni najrevnejših vasi na postojnskem Krasu, tamošnje prebivalce zelo oškodoval. Vsled tega se čutim primoranega, da apelujem na tolikrat že preskušeno milosrčnost prebivalcev kranjskih ter razpisujem s tem nabiranje milih darov, in sicer v političnem okraji kranjskem in radovljiškem na korist pogorelcov v Godešicah in v ostalih deželnih okrajih (izimši politični okraj postojnski), kakor tudi v stolnem mestu ljubljanskem na korist ponesrečencev vsled toče in povodenj v okraji ljubljanske okolice. Za pogorelece v Goričah bo v okraji postojnskem okrajni glavar odredil nabiranje milih darov. Upam, da se bo milosrčnost prebivalstva tudi sedaj dejanski pokazala. Darove sprejemajo deželno predsedstvo, mestni magistrat ljubljanski in okrajna glavarstva. Objavili se bodo v deželnem listu ter dovedli svojemu namenu.

(Čast, komur čast!) V štev. 197 „Slovenca“ dne 29. avgusta t. l. objavili ste dnevni red k oběnim zboroma društev „v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam“ in „Narodne šole“, ki bodeta v dan 2. septembra t. l. dopoldne v mestni dvorani. Na koncu obeh vspehstov dostavljenih je še nekoliko vrstic o ustanovitvi in preselitvi „Narodne šole“. To vest moram popraviti tako, da ne jaz, marveč gosp. Ivan Lapajne, ravnatelj meščanski šoli v Krškem, bivši moj tovariš na idrijski rudniški ljudski šoli, je misel sprožil, ustanoviti podporno društvo, katero se je sprva imenovalo „Šola“. Povod je bil ta: Gosp. Ivan Lapajne je razposlal na vse učitelje, oziroma voditeljstva ljudskih šol, vpraševalno polo. Na to mu je stoinšedemdeset kranjskih učiteljev doposlalo prav obširna naznanila o stanju svojih šol. Velika večina učiteljev je tožila o pomanjkanju učil in da je to ena glavnih ovir šolskemu napredku. Ti in drugi našega šolstva tičoč

(Dalje v prilogi.)

in dostojno. Da se ljudstvo tako obnaša, v tem pogledu ima ne male zasluge tukajšnje svečeništvo, prečastni gospod dekan in njegov duhovni pomočnik. Z ovo dvojico soznal sem se baš minole dni.

Rad bi še Ti danes opisal, kakošen vtis je na mene napravila zadnja večerna zabava v topliškeji dvorani. No, ura bo kmalu bila dvanajst. In če pisma hitro ne sklenem, ne bode ga mogla vzeti seboj še današnja pošta, ki odide čez jedno uro. O zabavi torej jutri. A za zdaj: Z Bogom!

Tvoj

Martin.

Slovnica italijanskega jezika.

Spisal Jožef Križman, c. kr. gimnazijski profesor v Pazinu. Založila in na svetlo dala „Matica Slovenska“. V Ljubljani. Natisnili J. Blaznikovi nasledniki. 1889.

Vendar nam je prišla v roke slovnica, o kateri se je že toliko govorilo in pisalo. Že ob koncu leta 1867 je odbor „Matice Slovenske“ sklenil, da si pridobi laško slovnico za bolj poučene Slovence; a razne ovire in opovire so provzročile, da se je stvar tako dolgo zavlekla, ter je še le letos mogla „Matica“ izdati to delo, in tudi letos ne kot društveno, marveč le kot založno knjigo, ki se bode posebej prodajala, in sicer takoj, če tudi še druge knjige,

ki so udom namenjene, še niso dotiskane. Prepričani smo, da je premnogim ta knjiga jako dobro došla. Zato si jo hočemo nekoliko natančneje ogledati.

Slovnica je tako pisana, da lahko služi dijakom srednjih šol ter vsem Slovincem, ki so toliko izobraženi, da so jim znana splošnja slovniska pravila, katera veljajo tudi slovenščini, ter skoro vsem jezikom.

Na te se sevéda pisatelj ni oziral, da bi se z nepotrebnimi rečmi prostor ne polnil. Sicer pa je toliko obsežna in natančna, da se po njej lahko temeljito naučiš laškega jezika. Razdeljena je v dva glavna dela: v teoretično-praktični in v praktični del; prvi obsega pravila, vzglede in vaje; drugi pa pogovore in pregovore, berilo in slovar. Osnova je taka, kakor je večinoma za slovnice v navadi; obravnava se najprej pismo in glasoslovje, potem pa besedna plemena.

Pravila so povedana z jedrnatostjo in kratko besedo, toda kar móti jasno in določno.

Vsako pravilo je pojasnjeno s primeri in vsak večji odstavek ima po dvojno vajo za prevajanje iz italijanščine v slovenščino in iz slovenščine v italijanščino. Ker je sevéda težavneje iz domačega jezika prevajati na tuji, je ob koncu še zlasti za samouka

pridejan „prevod slovensko-italijanskih vaj“, da se učenec lahko sam prepriča, je li prav uporabljal pravila. Stavki za prevajanje so zelo raznovrstni, praktični in mikavni, kar nauk močno poživlja in priljublja. Tudi pogovori in pregovori so skrbno odbrani in spretno poslovenjeni.

Posebno temeljito in pregledno je glagol razložen in pojasnjen po pravilnih in nepravilnih spregah.

Velika skrbljivost se je obračala na akcent, ki se je sploh opuščal le tam, kjer je predzadnji zlog naglašen. Za začetnika je pač neogibno potrebno, da se po takih naglasnicah polagoma privadi pravilnemu naglaševanju.

Sploh moramo reči, da je knjiga spisana z veliko marljivostjo in da se je mogoče po njej temeljito naučiti italijanščine, in pisatelj teh vrstic jako obžaluje, da ni v svojih dijaških letih imel že te knjige; zato jo tem gorkeje priporoča zlasti dijakom, naj ne zamudijo lepe prilike, ker italijanščina je jako miloglasen jezik in ima bogato literaturo.

Naj ovržem še nekatere ugovore, češ, da „Matica Slovenska“ ne ravna prav, ko izda italijansko slovnico, da s tem italijanizem podpira, domoljubje izpodkopluje itd. — Znano je, da se že zdaj mnogo mladeničev pa tudi več doraslih môž učí italijan-

se podatki so gospoda Ivana Lapajne-ta napotili, da je na svetlo dal knjižico: „Kranjsko ljudsko šolstvo“. Po vzgledu drugih dežel naj bi se bilo „šolsko podporno društvo“ ustanovilo v Ljubljani. Temu se je ugovarjalo, ker ste bili tu že dvoji šolski društvi in gg. učitelji bi morali še pri tretjem društvu sodelovati. Potrebi društvu se ni moglo ugovarjati; zato se je gosp. Lapajne energično poprijel te nameri v Idriji, nagovoril več učiteljev in šolskih prijateljev, da so stopili v osnovalni odbor, zložili pravila, nabral je lepo svoto podpore, in osnovalni odborniki smo bili ob enem ustanovniki ter smo s svojim vplačilom položili društvu podstavo. Delo se je potem takoj pričelo, ko so bila prvotna pravila po visoki deželni vladi dne 15. julija leta 1871 potrjena. Dne 28. septembra istega leta je bil v Ljubljani že prvi občni zbor v navzočnosti tedanjega mil. gosp. stolnega prošta dr. Pogačarja, g. ravnatelja Bl. Hrovatha i. dr. Tu je g. Lapajne poročal o društvenih uspehih, za katere smo se imeli takrat osobito njemu zahvaliti. Delokrog „Šola“ je bil sprva še majhen in lokalizovan največ na logaški okraj, v katerem sem bil takrat šolski nadzornik. Na tem stališču sem ložje propagando delal za društvo in se prepričeval o njega koristi. Žal, da sem potem ostal osamljen, kajti gosp. Ivan Lapajne, največja društvena moč, se je preselil začetkom šolskega leta 1871/72 v Ljutomer na Štajersko, — meni pa je ostala „Šola“ na ramah. O velikih počitnicah leta 1872 (25. septembra) se je pod načelništvom rajnega dr. Razlaga sklenilo, premestiti „Nar. Šolo“ v Ljubljano. Sedanja pravila so bila potrjena 18. oktobra 1872; koncem januarja 1873. leta nastopil sem svojo težavno službo na „Gradu“. In od tedaj sem vedno sodeloval pri „Narodni Šoli“ ter skušal po svojih skromnih močeh pripomoči, da se domače šolstvo povzdiguje. Bili so hudi časi nastopili, a vsled tega se nisem plašil, kajti blago prizadevanje, ljudski šoli pomagati, se je pač lahko preziralo zbog tedanjih političnih razmer, a na tistem se je moralo odobravati, ker je „Narodna Šola“ pospeševala šolstvo tudi na korist onim, ki so bili v prvi vrsti poklicani, skrbeti za razvoj narodne izornike.

Ne-Srečko Stegnar.

(Iz Maribora) se nam poroča: Dobro ste pogodili, da niste verovali poročilu graške tetke o novem našem knezoškofu. Kar se tiče prelata v Št. Lambertu, pripovedujejo tukaj izrek iz njegovih ust, „da on ne bode“ knezoškof lavantinski. Ravno tako gotovo je, da pred 14 dnevi ekselencija knezo nadškof Eder, ki ima pri tem odločilno besedo, ni bil še nič odločilnega ukrenil. Kar so časniki doslej pisali o tem predmetu, bile so same kombinacije brez stvarne podlage. — Duhovne vaje so končane. Duhoviti so bili nagovori veleč. g. o. V. Kolba z Dunaja in našega ml. prelata Kosarja, kapiteljskega vikarja. Da je pomanjkanje duhovnikov občutljivo, mogel si zapaziti pri teh duhovnih vajah. Mlajših gospodov s kmetov je došlo prav malo, pač pa mnogo sivolasih starčkov, ki so vaje ves čas

ščine po nemških učnih knjigah. Za take bode gotovo hasnejše, ako vzamejo v roko domačo knjigo in se tujega jezika učijo, primerjaje ga ljubljani materinščini svoji. Ob enem imajo pa tudi še ta dobiček, da se bolj utrdijo in izvezbajo v domači frazeologiji. S tem je pa tudi že povedano, ko bi se bilo sploh pri kom bati, da bi po učenju tujega jezika zgubil domovinski čut in ljubezen do lastnega jezika, zgubil jo bode prej oni, ki se uči tujščine na podlagi tujščine, kakor ta, ki se je uči na podlagi domačega jezika. Sploh pa skušnja kaže, da edino učenje tujega jezika ne privede do renegatstva; jaz sam po sebi vem, da se mi je tembolj omilila slovenščina, čim bolj sem se trudil razumovati razne tuje jezike. Za trezno sočedečega človeka velja tu pravilo: „Kolkor jezikov znaš, toliko ljudij veljaš!“

Da, hvaležni moramo biti „Matici Slovenski“, da nam je poleg treh društvenih knjig, ki se — kakor slišimo — prav pridno natiskujejo, podala še to dragoceno knjigo. Naj se le urno kupuje, da se tudi po tej poti kolikor-toliko podpre „Matica“, ki se v poslednjem času čimdalje lepše razvija in razširja. Slovnica italijanska se prodaja v „Matičini“ hiši na Kongresnem trgu, pa v „Katoliški Bukvarni“ po 1 gld.

zvesto opravljati, kakor bi bili mladeniči. To je izpodbudljivo!

(Sadjarjem!) Letos so jabolka in hruške le na posameznih krajih obrodile, in je radi tega težavno in s prevelikimi stroški zvezano vaškemu prekupeu ali sploh mešetarju celi vagon vkupe spraviti. Radi tega svetujemo sadjarjem, posebno v ljubljanski okolici ali sploh istim, ki so v takih krajih, da so vsled svoje lege prisiljeni blago na ljubljanski kolodvor dovažati da se zaupljivo do veletržca s sadjem g. V. Rohrmann-a, po domače Strzelba, v Ljubljani s ponudbami obrnejo, ker nam je znano, da bo on v-akovrstna jabolka za mošt in tudi tepke v vsaki množini nakupoval. Cena, katera se naj v ponudbi navede (tudi približno količina naj se navede), zna sicer dražja biti, nego druga leta, toda pretirano visoka vendarle ne, ker se inace trgovcu kupčija onemogoči. Seveda reklo se bo: „Letos je pri nas malo sadja, torej tudi lahko zahtevamo še enkrat toliko, kakor druga leta. Uvažati pa se mora vse-kako, da je za sadjarja bolje, ako sadje takoj z drevesa proda: 1. Ker je tako sadje še bolj sočnato, tedaj tudi težje; 2. ker se prevzemajo za mošt tudi drobnejša, mej namizno sadje ne spadajoča, istotako odpadajoča jabolka, takozvani „poberavčki“; 3. ker se jabolka za mošt otresejuje in ni tedaj nobenega posebnega truda z njimi in 4. kar je posebno važno: letos obrodila so jabolka, po došlih oficijalnih izvestjih na severnem Nemškem (v južni Nemčiji ni prav nič sadja) in v Holandiji, kakor vže dolgo ne; voznina iz teh dežel do Virmberške je pa mnogo cenejša, nego od nas, vsled česar ne more tukajšen trgovec onemu iz zgoraj navedenih dežel konkurirati, ako ne kupi sadja nekoliko ceneje, kakor oni. Torej ponudbe naj bodo take, da bodo ugajale obema strankama, sadjarju in trgovcu.

(„Katoliška družba“) ima letos zadnjikrat na Rožniku sv. mašo za društvenike prihodnji torek 3. septembra zjutraj ob 1/2 6. uri z navadnim darovanjem za uboge „Vincenijeve družbe“.

(Zlata maša.) Č. g. Anton Čibašek, župnik v pokoji, praznoval bode jutri ob 9. uri slovesno petdesetletnico mašništva v tukajšnji mestni farni cerkvi sv. Jakoba. Počastila bodeta s svojo navzočnostjo zlatomašnika sošolca njegova preč. g. kanonik in dekan Martin Skubic pa gosp. Franc Arhar. Slavnostni govornik bode župnik in duhovni svetnik Jan. Rozman.

(Program) I. konjske dirke v trab 1889 l., prirejene od vrhniške podružnice c. kr. kmetijske družbe kranjske na Vrhniki dne 5. septembra t. l. Dirka bode na dan premovanja konj popoldne točno ob pol 3. uri na državni cesti v trgu vrhniškem, in sicer od mostu pred hišo g. Tomšiča, do hiše gospe Marije Jelovškove in nazaj v skupni daljavi 2400 m. I. Dirka treh- in štiriletnih kobil in žrebcev domače reje. Prvo darilo 20 gl., drugo 15 gl., tretje darilo 10 gl. Ako se zglati le en tekmovalce, prejme prvo darilo, le ako pride v 6 minutah 30 sekundah na cilj. II. Dirka za konje brez razločka starosti in spola, tudi za valahe, ki so najmanj pol leta lastnina kranjskega posestnika. Prvo darilo 20 gl., drugo darilo 15 gl., tretje darilo 10 gl. Darila se izplačajo le, ako pride tekmovalce v 7 minutah 20 sekundah na cilj. — Ako bi se pa le eden oglašil, onda prejme darilo, ako pride v 6 minutah na cilj. Vdeležitev pri dirki je zglati pismo ali ustno pri gospodu županu vrhniškem, najkasneje do 10. ure popoldne istega dne, ko se bode vršila dirka. Za vdeležitev v II. oddelku plačati je pri zglatvi 1 gl. kot vstopnino. Pri dirki veljavne določbe: 1. Razsojevalci so od podružnice voljeni 4 odborniki in za to odbrani veščaki. 2. O vseh preprih razsojujejo razsojevalci z večino glasov. 3. K I. oddelku dirke so pripuščeni na Kranjskem rojeni konji, 3 ali 4 leta stari. To je dokazati z listkom, koji je dobila konjeva mati pri oplemenitvi. K II. oddelku so pripuščeni le tisti konji, ki so najmanj po pol leta, od dneva dirke nazaj šteto, nepretrgano v lasti kranjskega posestnika, kar je dokazati z županovim potrdilom. 4. Kdor se ni zglatil o pravem času, ne sme priti s svojim konjem na dirjališče. 5. Ako se zglatijo k vsaki dirki manj nego trije tekmovalci, sme odbor zadnjo premijo prenesti v drugi oddelke. 6. Za konje, ki so nad 9 let stari, ni treba povedati starosti. 7. Dovoljeno je kaki navzoči osebi precej dokazati, da kak konj nima pravice po gorenjih določilih dirjati v kateri dirki. 8. Voz je vsakoršen dovoljen. — Vozi se z enim konjem in v II. oddelku dovoljeno je tudi

jezdecem se vdeležiti dirke, toda imajo dati voznikom 10 sekund naprej t. j. teh 10 sekund se prišteje času dirjanja jezdecu, kadar se primerja z vozniki. 9. Tekmovalci morajo biti na dirjališču t. j. pred g. Tomšiča hišo pol ure pred začetkom dirke. Tu je voznike naznaniti in se pregledajo konji. Vsak konj mora imeti svoje ime, v slučaju, ko bi tega ne imel, dá mu ga odbor. Kdor prepozno pride, ne sme tek-movati. 10. Razvrstitev dirjalec določi žreb. 11. Vsak tekmovalce dirja sam za se in za vsakega posebej se določi, koliko časa je dirjal. 12. Dovoljeno je vozniku, da mu kdo pomaga pred dirko držati konja in sicer pri glavi. 13. Tekmovalci, ki vsem določilom odborovim nečjejo ustreči, izključijo se od dirke. 14. Konja, ki med vožnjo prične iti v galop, spraviti je precej v trab. Ako konj prestopi prostor med dvema zastavama v galopu, ali če pride v galopu na konec, izgubi pravico do darila. 15. Ugovore zaradi nepravilne vožnje je precej naznaniti razsojevalnemu odboru.

(Tridesetletnica.) Jutri, angeljsko nedeljo, bode 30 let, odkar Slovenske gorice pripadajo lavantinski škofiji in je knezoškof Slomšek v posest vzel mestno farno cerkev. Škof Slomšek je umrl in vsi oni, ki so z njim prišli iz Št. Andraža v Maribor; živi le še edini mil. msgr. Fr. Kosar, katerega Bog ohrani še mnogo let.

(„Česko-slovensko društvo“ v Pragi) je imelo — kakor se nam poroča — svoj občni zbor, ki ga je vodil starosta g. dr. R. Schmaus. Iz tajnikovega poročila je razvidno, da je društvo v minulemu letu veselo procvitalo. Iz svojega imenja je podelilo podpore trem slovenskim mladeničem, da morejo nadaljevati svoje studije v Pragi; dalje je kupilo od pisatelja Miklavca slovenski prevod Šmilovskega pesmi „Nebesa“; oskrbovalo je slovenskim dijakom potrebne knjige, da se priučé češčini; pristopila so kot ustanovni člani slovenska društva: „Matica Slovenska“ s prispevkom 100 gld., „Narodna šola“ z letnim prispevkom 30 gld., „Družba sv. Mohorja“ na leto 20 gld., „Glasbena Matica“ na leto 40 gld., „Družba sv. Cirila in Metoda“ z letnim prispevkom 20 gld., „Dramatično društvo“ na leto 5 gld. itd. Na to so bili zopet izvoljeni: Starosta g. dr. R. Schmaus, odvetnik v Pragi; namestnik zopet gosp. Jan Lego, pisatelj; v odbor pa zopet gospodje: P. Fr. Eckert, katehet; K. Neureutter, upok. intendant; Voj. Kühnel, oficijal; Vilj. Pitrdle, trgovec; Jan Trnka, lastnik mline in člen trgovske zbornice; Fr. Zeman, šolski ravnatelj; znova pa gg.: dr. Eman Žitek; Karol Šamal, trgovec; Al. Mach, vodja zavarovalnice v Pragi; pregledovalca računov pa gg.: Jos. Liška in Jos. Papež, trgovca v Pragi.

(Vojaške vaje.) Danes so odšli iz Ljubljane vojaki k velikim vojaškim vajam v Postojino, kjer bodo zbrani pešpolki št. 7, 17, 87 in 97, brambovski polk št. 5, lovski bataljoni št. 7, 19 in 20, ulanski polk št. 12 in topničarski diviziji št. 5 in 13. FZM. baron Schönfeld bode dne 5. sept. prišel v Postojino.

(Stanovanje in — stenice.) Važna za hišne gospodarje in stranke je nedavna razsodba najvišjega sodnjega dvora. Zdravnik dr. W. W. na Dunaji je tožil svojega hišnega gospodarja zaradi neveljavnosti najemniške pogodbe in povrnitve za eno četrtletje že plačane najemnine, ker je bilo v dotičnem stanovanju polno stenice. Okrajno sodišče v Ottakringu je tožbo odklonilo, nadsodišče in najvišji sodni dvor pa sta spoznala, da je zahteva tožnikova popolnoma opravičena, da sme brez odpovedi takoj zapustiti stanovanje in tirjati plačano četrtletno stanarino.

(Nedovoljene opomnje.) Nekateri gosti imajo navado, po kavarnah na časopise delati raznotere, večkrat nedostojne opomnje. Pozabijo pač, da so časopisi lastnina kavarnarjeva. Poleg tega pa taki gostje navadno kažejo s tem početjem veliko duševno revščino in omejenost. Taki morejo biti tudi kaznovani. Na Dunaji je bil dne 23. t. m. obsojen neki gost, ki je na antisemitskih listih grdil antisemite, zaradi hudobnega poškodovanja tuje lastnine in prestopka zoper javno pravnost na mesec dni ostrega zapora.

(Ščavniško sadjerejsko društvo) ima jutri svoj občni zbor pri predsedniku g. A. Kreftu, veleposestniku v Očeslavcih.

(Nova jama) Posestnik Fran Dolenec z Vel. Otoka pri Postojini je neki zasledil 4 kilometre dolgo podzemeljsko jamo, katero bodo odprli dne 8. t. m.

(Cvetiča jablana.) Kakor poroča „Sl. G.“, cveté na občinskem posestvu v Hardeku pri Ormoži jablana

kakor spomladi, ob jednom pa ima že tudi zrela jabolka.

(Novi kolki.) Listi poročajo, da bo de vlada izdala zopet nove kolke, ker nekda mnogi očistajo porabljenke kolke črnil in tako delajo državi mnogo škode. Novih kolkov ne bo mogoče strgati s papirja niti jih zmiti.

(Velika riba.) Sem ribič v Dravinji, sem ribe lovil, sem mrežo nastavlil, sem soma vlovil. Dne 2. avgusta smo potegnili pri Hramah iz Dravinje 30 kg. težkega soma.

(Vabilo) k slavnosti, katero priredi „Narodna čitalnica v Ptui“ dne 12. septembra 1889. leta o priliki petindvajsetletnice svoje. — Vspored. 1. Ob 10¹/₂ uri dopoldne slovesna služba božja v slovenski cerkvi; 2. Ob 11¹/₂ uri dopoldne zborovanje v čitalnični dvorani; 3. Ob 1. uri popoldne skupni obed v „Narodnem domu.“ 4. Koncert. Začetek ob 4. uri popoldne. 5. Ples. Začetek ob 8. uri zvečer.

Odbor.

(Iz Kopanja): Našim revežem, katerim sta voda in toča naredila mnogo škode darovali so čč. gg.: Martin Derčar, župnik v Preski, 5 gl.; Fran Povše, deželni poslanec, 5 gl.; neimenovan dobrotnik 5 gl.; družba v Trebujem 10 gl.; Anton Kukelj, mestni kapelan v Kranji, 2 gl. V imenu revežev tisočera hvala! Fr. Avguštin, žup. upravitelj.

Raznoterosti.

— Kuhinjske neusmiljenosti. Dasi slovi naše stoletje kot stoletje humanitete, dasi dobrodelna društva rasto kakor gobe po dežji, dasi si zlasti dame, ženske privajajo pravico, škodo blažiti in celiti rane, dogaja se vendar čisto, kar se lahko nazivlje barbarstvo. Zlasti so to razne grozovitosti, ki se dogajajo po kuhinjah, in tem bi se moral učiniti konec. S trga domov prineso n. pr. golobe, kure, race itd.; frlotajo še in trepečejo. Gospa nima poguma, da bi jih zaklala. Dekla sli kuharica, ki v tem ni dosti izurjena, poskuša z zbadanjem v vrat, ako to ne pomore, zgrabi nož, ki pač ni dosti oster — in ne more živahci odsekati glave. Žival kriči, otepava s perotima in ne more poginiti; da bi jo prej usmrtila, bije dekla z njo ob zid. Deca stoji okoli in gleda. Isto neusmiljenost izvršuje kuharica pri ribah. Gospodinja dolžnost je, da se odstrani take nerednosti in ne trpi neusmiljenosti. Otroci, ki so čisto prisotni takim prizorom, otčijo in otrpejo v svojih čutih in postanejo surovi. Večkrat se marno išče in povprašuje, odkodi neki prihaja ta surovost sedanje mladeži. Mali vzroki imajo večkrat velike posledice. Kdó vé, niso li mnogim mladostnim „juuakom z nožem“ pokvarili boljši in rahlejši čuti prizori, kojim so prisostovali v kuhinji!

— Časnikarstvo v Združenih državah. Listi v teh deželah rastejo kakor gobe po deževnem vremenu. Leta 1888 je moralo 1800 časopisov prenehati, ker ni bilo naročnikov. Ali je to morda druge časnikarje preplašilo? Nikakor ne, kajti na novo ustanovljenih je bilo isto leto 2655, takó, da se je število listov v enem letu pomnožilo za blizo 800.

— Tudi ponudba! Angleški rabelj Berry ima tako malo dela, da se je brzojavno obrnil do novyorškega gubernatorja s ponudbo, po kateri je pripravljen za 500 dolarjev in povrnitev potnih stroškov spraviti na drugi svet vse morilce, katere imajo zaprte po ječah. „Blagodušni“ Berry ni še dobil odgovora.

— Biser bogatega nemškega jezika je pač beseda, ki označuje neko novo iznajdbo. „Reichsanzeiger“ namreč med patentnimi prijavami navaja: 22.0.1189. Postopanje za napravo dveh „diamidobenzenylamidophenylmercaptane“-ov. In kakó čisto nemški se glasi ta krasna beseda! Za kazen bi mi obsodili izumnika, da bi jo moral vsak dan na tešče 50krat naprej in 50krat nazaj izreči!

— Kratky-Bašik, znani prvak „črne umetnije“, je na Dunaji 79 let star, umrl.

Telegrami.

Pariz, 31. avgusta. Manifest grofa Pariškega pozivlja konservativce k slogi ter pravi, da je edina rešitev Francije močna monarhija.

Peterburg, 30. avgusta. „Graždanin“: Varšavski nadškof msgr. Poppel je določen

za metropolita vseh katoliških cerkv na Ruskem namesto umrlega nadškofa Hitrova.

London, 30. avgusta. Reuterjevo izvestje poroča iz Yokohame: Vsled povodnji v Wakayami pri Osaki je 10.000 oseb našlo smrt, 20.000 jih je pa brez strehe.

Atene, 31. avgusta. V novi proklamaciji naznanja Šakir paša, da bodo turški vojaki začeli v notranje Krete prodirati z namenom, da napravijo red.

Umrli so:

28. avgusta. Jovana Kastelic, tesarjeva hči, 8 mesecev Poljanski nasip 48, katar v želodec.

30. avgusta. Amalija Elsner, hišnega posestnika hči, 30 let, Poljanska cesta 37 let, jetika.

V bolnišnici:

27. avgusta. Jurij Janežič, gostaj, 74 let, pneumonia. — Marija Bernik, mlinarjeva žena, 72 let, marasmus.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.		741.4	13.2	sl. sever	oblačno	
30. 2. u. pop.		739.3	23.3	sl. zap.	"	0.00
9. u. zveč.		738.5	16.3	"	jasno	

Srednja temperatura 17.6° za 0.2° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

31. avgusta

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. 50 kr
Srebrna " 5% " 100 " " 16 %	84 " 35 "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	109 " 90 "
Papirna renta, davka prosta	99 " 50 "
Akcije avstr.-ogerske banke	907 " — "
Kreditne akcije	303 " 75 "
London	119 " 30 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleond.	9 " 46 "
Cesarski cekini	5 " 63 "
Nemške marke	58 " 20 "

BILJETI

od LJUBLJANE v PARIZ in nazaj po 48 gl. in više se dobivajo v prodajalnici vožnih listov Jos. Paulin-a v Ljubljani, Marijin trg št. 1. — Odhod vsak petek zvečer. Visuma potnih legitimacij ni potreba. (3—2)

Najboljše ročne harmonike

z 1, 2 in 3 vrstami tipk, orkestralna harmonika z jeklenimi glasovi, in usnjati mehovi lastnega izdelka, kakor vsi godbeni instrumenti, gosli, citre, flavte, klarineti, trompete, lajne, glasbene škatljice, usne harmonike, okarine, lajnice, ariston, lajnice za ptiče, albumi z godbo, pivni in vinski kozarci, necessaires za gospe z godbo itd.

JAN. N. TRIMMEL,

tovarna harmonik.

(30—8)

Dunaj, VII., Kaiserstrasse 74.

ceniki franco in zastoj.

Priporoča svoje izdelke prečastiti duhovščini in p. n. cerkvenim predstojnikom po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah.

Na željo pošilja načrte in ilustrovane cenike.

Staro orodje in posode jemlje v popravo.

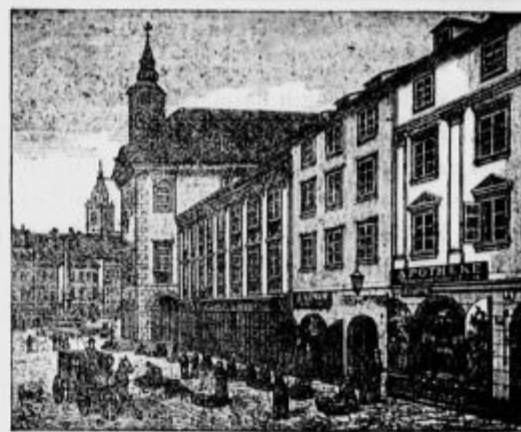
Tujci.

29. avgusta.

Pri Matheu: Filipek, lekar s soprogo, iz Ljubna. — Marija Maloyer, zasebnica, iz Gorice. — Wilms, Besk, Nedelka, Kellner in Manvetz z Dunaja.

Pri Stona: dr. J. Tarbane, praktični zdravnik, iz Celja. — Piskart, železnični uradnik, z Dunaja.

Universae medicinae
DR. JULIJ DEREANI
praktični zdravnik (3—1)
v Kamniku št. 22, poleg šole.

Lekarna Trnkóczy,

zraven rotovža v Ljubljani
na velikem Mestnem trgu,

priporoča tukaj popisana najboljša in sveža zdravila. Ni ga dneva, da bi ne prejeli pismenih zahval o naših izbornih skušenih domačih zdravilih. Lekarn Trnkóczy-jeve tvrde je pet, in sleer: Na Dunaji Viktor pl. Trnkóczy, V. Hundsturmstrasse 113 (tudi kemična tovarna); dr. Oton pl. Trnkóczy, III., Radeckypplatz 17; in Julius pl. Trnkóczy, VIII., Josefstädterstr. 30. V Gradci (na Stajerskem) Vendelin pl. Trnkóczy. V Ljubljani Ubald pl. Trnkóczy. P. n. občinstvo se prosi, ako mu je na tem ležeče, da spodaj navedena zdravila s prvo pošto dobi, da naslov tako-le napravi: Lekarna Trnkóczy poleg rotovža v Ljubljani.

Marijacejske kapljice za želodec,

katerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten uspeh pri vseh boleznih v želodec in so neprekosljivo sredstvo zoper: manjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatenle, bljuvanje, glavoból, krč v želodec, bitje srca, zabasane, gliste, bolezn na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gold., 5 tucatov samo 8 gl.

➡ Svarilo! Opozarjamo, da se tiste istinite marijacejske kapljice dobivajo samo v lekarni Trnkóczy-ja zraven rotovža na velikem Mestnem trgu v Ljubljani.

Cvet zoper trganje (Gicn.),

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem. 1 stekl. 50 kr. tucat 4 gl. 50 kr.

➡ Če ni na steklenici zraven stoječega znamenja, ni pravi cvet in ga precej nazaj vrnite.

Planinski zeliščni sirop kranjski,

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hripavost, vrtoglav, jetiko, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr., 1 tucat 5 gl. Samo ta sirop za 56 kr. je pravi.

Kričistilne kroglice

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so že tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skazenem želodec, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

Zdravila za živino.

Štupa za živino.

Ta prav dobra štupa pomaga najbolje pri vseh boleznih krav, konj in prašičev.

Konje varuje ta štupa trganja po črevih, bezgavk, vseh nalezljivih kužnih boleznih, kašlja, pljučnih in vranjih boleznih ter odpravlja vse gliste, tudi vzdržuje konje debele,

okrogle in iskrene. Krave dobé mnogo dobrega mleka. Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 gl.

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretégu žil, otekanji kolen, koptnih boleznih, otrpnenji v boku, v križi itd., otekanji nog, mehurjih na nogah, izvintjenji, tiščenji od sedla in oprave, pri sušici itd. s kratka pri vseh vnanjih boleznih in hribah. Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gl., 5 stekl. z rabil. navodom vred samo 4 gl.

➡ Svarilo! Naši izdelki so pristni, zanesljivi in zajamčeni, če imajo ime Trnkóczy in našo varstveno znamko. Zoper ponarejanje istih se sodnijski postopa.

Vsa ta našeta zdravila se samo prava dobijo

v lekarni Trnkóczy-ja v Ljubljani
zraven rotovža

(47)

➡ in se vsak dan s pošto razpošiljajo. ➡

Bolezni želodca

in spodnjih telesnih delov, jeter in vranice, zlata žila, zaprtje, vodenica in kronična driska zdravi se najuspešneje s PICCO-LIEVO „ESENCO ZA ŽELODEC“, koja je tudi izvrstno sredstvo proti glistam.

Varstvena znamka.

Pošilja jo izdelovatelj lekarnar GABRIEL PICCOLI v Ljubljani (na Dunajski cesti) proti poštnemu povzetju.

Dobiva se pa razven pri izdelovatelju lekarnarju PICCOLI-ju „pri Angelu“ v Ljubljani po 10 kr., tudi še pri lekarnarju Rizzoli-ju v Rudolfo-rem in skoraj po vseh lekarnah na Primorskem, Tirolskem, Koroškem, Štajerskem in v Dalmaciji in sicer po 15 kr. steklenica. (9)

V obvarovanje zdravja nedvomno nekaj novega

je uradno koncesijonovana, naravna, umetno s prosto ogejno kislino prirejena mineralna kislota voda

kostrivniški kislota vrelec

(Römerbrunnen)

pri Rogatcu.

Z naravo in umetnostjo srečno spojena, nedosegljiva, do sedaj v kupitji še ne se nahajajoča zdrava pijača je ta peneča se

mineralna kislota voda,

katera je zdravljiva in okusnejša kakor vse takozvane sifon-kislote vode. (23—19)

Na prodaj je v vseh znamenitejših lekarnah, pri trgovcih ter jo neposredno pošilja oskrbnitvo rimskega vrelca, pošta Rogatec-Slatina (Štajersko).

Gospodom šolskim predstojnikom in učiteljem

(25) priporoča

Andr. Druškovič

trgovina z železnino in orodjem

na mestnem trgu 10,

vsa vrtnarska orodja, kakor tudi orodja za sadjerejo in obdelovanje sadnih dreves, in sicer: drevesna strgulja, škarje za gosence, ročna lopatica, drevesna žaga, sadni trgač, dreves. škarje, cepilnik, cepilnik za mladiče, cepilni nož, vrtnarski nož in drevesna ščetka. Orodja so vsa na lepo popleskani leseni plošči urejena in po prav nizki ceni.

Južno-štajerska hranilnica

s sedežem

v Celji.

To hranilnico ustanovili so okraji: Vransko, Gornjigrad, Šoštanj, Šmarje in Sevnica, ki so prevzeli za ta zavod posebno in

splošno poroštvo za polno varnost vlagateljev.

Sprejema vloge od vsakega in jih obrestuje po 4 odstotke; za vloge mladoletnih in za druge enake hranilne vloge se izdajajo posebne obrestne knjižice.

Daje posojila posebno na zemljišča in hiše in druge vrednostne zastave, potem okrajem, občinam in posojilnicam za 5odstotne obresti.

Pisarno ima na Glavnem trgu v Celji št. 101 in uraduje

vsak torek in petek od 9. do 12. ure predpoludnem.

Po pošti se pa opravi vse vsak čas.

Obrazci za prošnje se dobivajo brezplačno pri ravnateljstvu, kakor tudi poštno-hranilnični listi za poštne prosto pošiljanje denarjev.

Ravnateljstvo „Južno-štajerske hranilnice“.

(6—6)

Dva dijaka

se sprejmeta na hrano in stanovanje.

Natančneje se izve v Rožni ulici št. 27.

I. nadstropje na levo. (3—2)

Najboljše

brnsko blago

prodaja po tovarniških cenah

zaloga tovarno

Siegel - Imhof

v Brnu.

Za eno elegantno jesensko ali zimsko moško opravo

zadostuje 1 kupon. 3-10 m dolg, to je 4 dunajske vatlje. 1 kupon stane gl. 4-80 od navadne gl. 7-75 od fine gl. 10-50 od najfine gl. 12-40 od izborne fine

pristne ovčje volne.

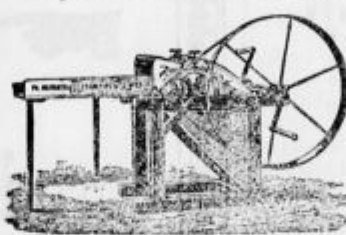
Dalje se morejo v največji izbiri dobiti: svileno pretkano sukno, blago za gornje suknje, palmerston in boy za zimске suknje, surovo sukno za lovec in gospodarje, peruvienne in tosking za salonske oprave, sukno za ženske obleke itd., itd.

Za dobro blago in točno dopošiljatev se jamči.

Uzorci zastoj in franko. (10-4)

!!!Novo! Novo! Novo!!!

Najnovejša ročna mlatilnica na jermene brez zobčastih koles.

Mlatilnice izvrstno sestavljene, za ročno, vitalno, vodno in parno delovanje.

Vitala, ležeča ali stoječa, stalna ali prevažalna za 1—6 živinčet.

Škoporeznice najnovejše in najizvrstnejše 30 raznih vrst

Stroji za ropkanje turšice, mlinci za trgano moko, reporeznice.

Stiskalnice za seno najnovejše in izborne sestave.

Vinske stiskalnice, sadne stiskalnice, mlinci za sadje na državni razstavi dunajski oktobra 1888 odlikovane s 5 najvišjimi odlikami.

Dr. Ryderjeve sušilne priprave za sadje, Bluntove patentne stiskalnice za zeleno pičo

se po najnižjih cenah vedno dobivajo pri

PH. MAYFARTH-u & Co., tovarne gospodarskih in vinarskih strojev, livarna in fužina na par

(10—7)

Dunaj II., Frankobrod o.M. in Berlin.

Obširni katalogi na željo gratis in franko.

Razprodajalci se vsprejmo. — Iščejo se sposobni zastopniki proti primerni proviziji.

Radenska kislota voda ob vznožji Slovenskih goric, ne zamenjati s Radgonsko, to je Radkersburger.

Čeravno Radenska kislota voda stoji več kakor jeden dan v odprti posodi, vendar se peni prav močno, ako se z vinom pomeša, ker ima v sebi spojene ogljikove kisline. To svojstvo pa jo odlikuje pred mnogimi drugimi kislotinami, katere imajo navadno le prosto ali manj trdno spojeno ogljikovo kislino, ki se pogubi in razkadi kakor se steklenica odmaši.

Radenska

kislota voda po natriju in litiju najbogatejša

preskušeno zdravilno sredstvo proti mehurnim boleznim, protinu, kamenci v mehurju, dalje proti boleznim v želodcu, mokri, dolgotrajnem kataru dihal, zlatež žili in zlatežnici.

Kopališče Radensko. Kopače v slatini in v jeklenici vpliva posebno pri: protinu, bolečinah mokri, malokrvnosti, ženskih boleznih, slabostih itd.

Stanevališča po ceni. Prospekt (brezplačno) od ravnateljstva: Kopališče Radenci blizu Ljutomeru.

Pokusi dr. J. J. Garoda, Biswagera, Cantanija, Ure-ja so dokazali, da ima litij največjo raztopivno moč pri sečnokislini, usodnih izločkih, iz česa se sklepa na najugodnejše učinke Radenske vode.

Kot okrepilno pijačo z vinom ali sadnimi sokovi in sladkorjem pomešana, je Radenska kislota voda v obče priljubljena.

Zaloga kisle vode pri: F. Plautzu in M. Kastner-ju v Ljubljani. (43)

FR. CASERMAN,

izdelovalec obleke za gospode,

Šelenburgove ulice Ljubljana Šelenburgove ulice (nasproti čitalnici)

se priporoča slavnemu občinstvu z mesta in dežele v

izdelovanje obleke po najnovejšem kroju

po mogoče nizkih cenah: istotako svojo bogato zalogo raznovrstnega domačega in inozemskega blaga.

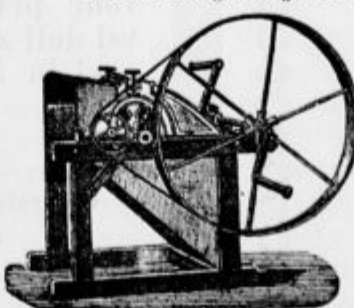
Posebno se priporoča prečistiti duhovščini v izdelovanje talarjev in razne obleke.

Vzorci so franko na razpolago. (13)

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Stiskalnice in mlinci za olive, vinske in sadne stiskalnice, mlinci za grozdje in sadje

najnovejša sestava v raznih velikostih.

Mlatilnice, čistilnice in vitala, stroji za ropkanje turšice, sejalniki, orala itd. itd. Sušilne priprave za sadje in sočivje.

Škoporeznice v največji izbiri prodaja izvrstno izdelane in po tovarniških cenah

IG. HELLER, Dunaj, Praterstrasse 78.

Katalogi in vsako pojasnilo na zahtevanje gratis in franko.

Razprodajalcem najugodnejši pogoji.

(19)

Sposobni zastopniki se iščejo ter dobro plačajo.

Zahvala in priporočilo.

Udano podpisani zahvali se tem potem prečast. duhovščini in sl. občinstvu za dosedanje naklonjenost ter se ob enem priporoča tudi v bodoče v izveševanje vseh v

čevlarsko obrt

vštevajočih se del. Za točno, lično in trpežno izvršenje jamči, istotako za mogoče nizko ceno. Spoštovanjem

Matija Horvat,

čevlarski mojster,

(15) v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 32.

Nič več mokre noge ali trdo usnje!

I. Bendiks iz Št. Valentina na Spodnjem Avstrijskem ima **izključno pravico** v Avstro-Ogerski za izdelovanje c. kra. priv. nepremočljive

hranilne masti za usnje

katero vspehi so potrjeni s stotinami spričeval. Cene: cela škatlja 1 gld., $\frac{1}{2}$ škatlje 50 kr., $\frac{1}{4}$ škatlje 25 kr., $\frac{1}{8}$ škatlje 12 $\frac{1}{2}$ kr.

Za likanje usnja priporoča ravno kar patentovano

hranilno tinkturo za usnje

ne lak za usnje ali momentni lik, tudi ne apretura za usnje, marveč bolj oljnato likalno črnilo, katero je preskusilo c. kr. državno vojno ministerstvo ter dovolilo, da se sme rabiti za usnje v c. kr. armadi. Cene: 1 kilo 1 gld. 20 kr., 1 steklenica št. 1: 1 gld., št. 2: 40 kr., št. 3: 20 kr. Razprodajaleem rabat. Dobiva se v vseh večjih krajih monarhije, v Ljubljani pri gg. Schusnigu & Weberju in A. Krisperju. — Svarimo pred ponarejanji! Prosi se za ponudbe v razprodajanje, kjer se ni založb. (30—18)

Vinko Čamernik,

kamnosek,

v Ljubljani, Parne ulice šte. 10,

šiljal tik mesarskega mostu,

se najuljudneje priporoča prečastiti duhovščini v izvršitev naročil vsakovrstnega

cerkvenega umetnega kamnoseškega dela

slav. občinstvu pa svojo bogato zalogo najraznovrstnejših po najnovejših načrtih prav lično in iz različnih vrst marmorja izdelanih

nagrobnih spomenikov,

se posebej opozarja na krasen, od kajnah-talskega, kararskega in črnega marmorja izgotovljen

spomenik,

katero prodá po primerno jako nizkej ceni.

Tudi p. n. stavbenim podjetnikom se priporoča v vsakovrstna (6—5)

stavbinska dela,

katera fino, trpežno in ceno izvrši.

Svojo bogato zalogo

raznovrstnih vóz

po najnižjih cenah

priporoča slavnemu občinstvu

Franc Šiška,

kovaški in podkovski mojster.

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 6,

v Tönniesovi hiši. (17)

Izdajatelj: Matija Kolar.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Františkansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupee so oljnat barve v ploščevinastih pušicah (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah. (14)

Cenike na zahtevanje.

Kavarna 'Austria'

(Café Schmidt)

sv. Petra cesta šte. 34 v Ljubljani

(poleg mesarskega mosta) (15)

priporoča se sl. občinstvu z mesta in dežele v mnogobrojui obisk. Postreže svojim gostom z vedno svežo kavo in drugimi okrepčujočimi pijačami ter ima na razpolago slovenskih in nemških časopisov veliko število.

Otvorjenje prodajalnice in priporočilo.

P. n.

Podpisana usojava si uljudno naznaniti, da sva v tukajšnjem mestu na

Mestnem trgu št. 20 **otvorila**

prodajalnico platna, sukna, modnega in manufakturnega blaga.

Mногоletne izkušnje, zadostna denarna sredstva in stroga, vestna načela omogočujejo nama povoljno postrežbo ter točno izvrševanje vsakaterih zahtev p. n. občinstva.

Proseča dobrohotnega uvaževanja naše kupčije in naklonjenosti priporočava se

osobitim spoštovanjem

Arlt & Sattner.

(2—1)

Andr. Druškovič

trgovina z železnino na mestnem trgu 10,

priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča

in njih posamezne dele.

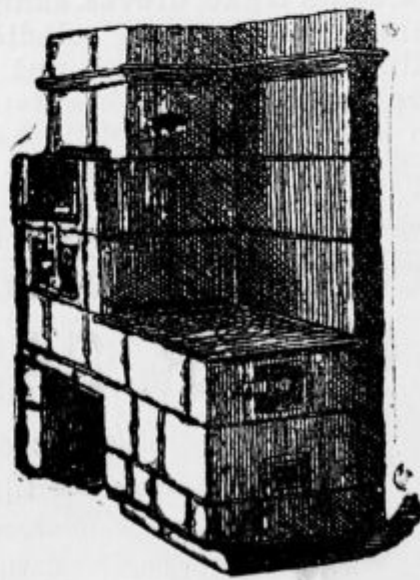
Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

(38)

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in pluzna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja.

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik

Tisk „Katoške Tiskarne“ v Ljubljani.